

1. Referentie

Referentie	Hemrica, J., Heyting, F. & Lepková, K. (2001). Inspraak van kinderen in de medische behandeling. Een reconstructie van presupposities over competenties en belangen. <i>Pedagogisch Tijdschrift</i> 26, (2), 143-166.
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Tijdschriftartikel

2. Abstract

In dit onderzoek zijn enkele van de belangrijkste vooronderstellingen gereconstrueerd, die ten grondslag liggen aan standpunten van Nederlandse en Engelse discussianten met betrekking tot de voorwaarden waaronder het medisch beslissingsrecht aan kinderen zou moeten worden toegekend.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Gezondheid
Trefwoord(en)	Competenties, inspraak, kinderrechten, medische behandeling

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Jantine Hemrica & Katerina Lepkova SCO-Kohnstamm Instituut Faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen Universiteit van Amsterdam Philip Kohnstamm-gebouw Wibautstraat 2-4 1091GM Amsterdam Nederland Tel: +3120/ 525 12 01 Fax: +3120/ 525 15 00 http://www.sco-kohnstaminstituut.uva.nl Frieda Heyting Afdeling Pedagogiek en Onderwijskunde Faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen Universiteit van Amsterdam Philip Kohnstamm-gebouw Wibautstraat 2-4 1091 GM Amsterdam Nederland Tel: +3120/ 525 12 51 Fax: +3120/ 525 15 00 das-info@educ.uva.nl http://www.fmg.uva.nl/pedagogiekenonderwijskunde

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Welke vooronderstellingen over voorwaardelijke competenties zijn kenmerkend voor de Nederlandse en Engelse discussie over de toekenning van beslissingsrechten inzake medische behandelingsovereenkomsten aan kinderen? Welke vooronderstellingen over het belang dat kinderen hebben bij toekenning van beslissingsrechten inzake medische behandelingsovereenkomsten aan kinderen karakteriseren de Nederlandse en Engelse discussie? Welke vooronderstellingen over de relatieve relevantie en de onderlinge afstemming van pedagogische, juridische en medische perspectieven op de toekenning van beslissingsrechten inzake medische behandelingsovereenkomsten aan kinderen karakteriseren de Nederlandse en Engelse discussie? Welke overeenkomsten en verschillen zijn er op de punten 1 tot en met 3 te vinden tussen de Nederlandse en de Engelse discussie? Zijn deze verschillen uit de verschillende rechtssystemen te verklaren, of dient zich op grond van bovenstaande analyses een andere verklaring aan?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Het gaat om een vergelijkende literatuurstudie. De onderzoeksmethode kent twee luiken: - Materiaalverzameling: eerst is het materiaal dat tot de discussie over medische beslissingsrechten van kinderen gerekend kan worden afgebakend en verzameld. Het materiaal is samengesteld uit publicaties verschenen in wetenschappelijke tijdschriften en wetenschappelijke boeken. De verzameling kent een geografische beperking en bespreking in tijd. Er werden enkel publicaties gebruikt die louter betrekking hebben op de Nederlandse of Engelse situatie. De verzameling begint vanaf publicaties van het jaar 1986 en loopt tot publicaties uit 2000. - Analysemethode: na de verzameling werd de data aan een analyse onderworpen. De vooronderstellingen uit de onderzochte discussie worden gereconstrueerd. Het ging daarbij om impliciete en als onbetwistbare gegevens functionerende denkbeelden over de aard van de kinderlijke competenties die als voorwaarden voor de toekenning van beslissingsrechten moeten gelden, het belang dat aan kinderen bij toekenning van deze rechten wordt toegeschreven, en de wijze waarop medische, juridische en pedagogisch – psychologische invalshoeken met elkaar moeten worden verbonden.
Onderzochte groep	/
Bereik	/

7. Resultaten

Competenties	- Competentie als voorwaarde In beide landen worden er veelal één of meerdere vaardigheden genoemd waarover een kind moet beschikken wil het zelfstandig een keuze kunnen maken over zijn of haar behandeling. Allereerst wordt er voorondersteld dat er een norm (een ideaalbeeld) aan te geven is op grond waarvan bepaald kan worden of een kind competent dan wel incompetent is om medische beslissingen te nemen. Een tweede vooronderstelling is dat competentie iets is dat een kind nog zal aanleren. - Cognitieve competentie als voorwaarde Verscheidene auteurs stellen <i>begrip</i> als voorwaarde voor competentie. Onder begrip zijn een aantal rationeel-cognitieve vaardigheden te vatten. Kinderen moeten op het cognitieve vlak presteren willen zij in staat worden geacht zelfstandig een beslissing te nemen in hun medische onderhandelingsovereenkomst.
Belang	Het belang van het toekennen van medisch beslissingsrecht aan kinderen gaat in beide landen terug op de realisering van een grondrecht. De ontzegging van rechten aan kinderen als ze niet competent worden beschouwd, getuigt van de vooronderstelling dat de vermijding van gezondheidsrisico's boven het uitoefenen van

	grondrechten gaat. De pleidooien voor toekenning van <i>medebeslissingsrecht</i> aan niet-competente kinderen berust op de vooronderstelling, dat (toekomstig) welzijn met de gevolgde procedure minimaal moet worden geschaad.
Perspectieven	De redeneringen van de Nederlandse discussianten geven blijk van de vooronderstelling, dat het medisch perspectief bij de toekenning van het medische beslissingsrecht aan kinderen uiteindelijk de doorslag moet geven. Het merendeel van de Engelse discussianten geven echter aan dat het juridische perspectief voorop dient geschoven te worden. Het psychologisch-pedagogisch perspectief – in brede zowel als in strikte zin – speelt zowel kwantitatief als kwalitatief in beide landen een ondergeschikte rol.
Verschillen Ned - Eng	Het genoemde verschil zou wellicht verklaard kunnen worden uit het verschil in rechtssysteem van de twee landen.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

Rondom het toekennen van het recht aan kinderen om beslissingen te nemen in hun eigen medische behandelingsovereenkomst, heeft zich zowel in Nederland als in Engeland een discussie afgespeeld. In dit onderzoek zijn enkele van de belangrijkste vooronderstellingen gereconstrueerd, die ten grondslag liggen aan standpunten van Nederlandse en Engelse discussianten met betrekking tot de voorwaarden waaronder dit beslissingsrecht zou moeten worden toegekend.

Gebleken is onder meer, dat de standpunten van de discussianten uit beide landen vooronderstellen, dat kinderen met name op het cognitieve vlak moeten presteren willen zij geacht worden zelfstandig een beslissing te kunnen nemen. Daarnaast geven de standpunten van de Nederlandse en Engelse discussianten blijk van de vooronderstelling dat kinderen (grond)rechten hebben, die zij moeten kunnen uitoefenen. Echter, de ontzegging van rechten aan kinderen die als niet competent worden beschouwd getuigt van de vooronderstelling, dat vermindering van gezondheidsrisico's boven het uitoefenen van de (grond)rechten gaat. Slechts daar waar het, het dominerend perspectief in de discussie betreft, geven de onderzoeksresultaten verschillen weer tussen de Nederlandse en de Engelse discussie. In de Engelse discussie speelt het juridische perspectief een grotere rol. Opvallend is, dat in de discussie in beide landen het psychologisch-pedagogisch perspectief ten opzichte van het medische en het juridische een sterk ondergeschikte rol speelt.